

Nr 86.

Av herr **Hedlund** i Östersund, *angående anordnande av särskilda specialanstalter för straffriförklarade psykopater.*

Alltsomoftast får man i dagspressen läsa om hurusom patienter, som begått svåra brott, såsom stöldkupper, sedlighetsbrott, mordbrand och dråp, rymt från sinnessjukhus och ånyo begått brott. Även förekommer det emellanåt notiser att från sinnessjukhus försöksutskrivna kriminalpatienter återfallit i brottslighet. I fjol inträffade att en försöksutskrivnen kriminalpatient begick ett så hemskt brott som mord. Det är fara värt att dylika händelser få till följd att sinnessjukhusen ej få det anseende, som de förtjäna, och att anhöriga till sinnessjuka därför kanske i det längsta draga sig för att ombesörja den vård, som dessa behöva för att kunna tillfriskna. Det har också i offentliga utlåtanden framhållits, att det ur synpunkten av det förtroende såsom sjukvårdsanstalter, vilket sinnessjukhusen måste eftersträva, varit till nackdel att behöva emottaga de kriminella och eljest asociala element som de straffriförklarade, *särskilt psykopaterna*, ofta representerade.

Att personer, som under hälsans dagar fört en hederlig vandel, efter inträdd sinnessjukdom råka att begå en brottslig gärning därför att de ej fått nödig tillsyn och det dröjts med anordnandet av den för dem behövlige vården, efter det olyckan inträffat intagas å vanligt sinnessjukhus, kan ju motiveras därmed att sådan sinnessjuk behöver samma vård som andra sinnessjuka. Annorlunda förhåller det sig emellertid med straffriförklarade, som ej äro sinnessjuka i egentlig mening utan äro psykopater, vilkas brottslighet har sin rot i den ursprungliga personligheten, som alltid varit karakteriserad av moralisk defekt.

Det har ju i offentliga utlåtanden ofta framhållits, att sådana straffriförklarade psykopater alls icke passa tillsammans med sinnessjuka, då de ej behöva sjukvård i egentlig mening utan deras behandling bör vara av mera disciplinärt uppfostrande art, vari även ingår yrkesutbildning och träning i arbete efter mönster, som så nära som möjligt ansluter sig till det fria arbetslivets förhållanden. En sammanblandning av sinnessjuka och kriminella psykopater på samma avdelningar är också olämplig från den synpunkten att de kriminella psykopaterna ofta ha en skadlig inverkan å avdelningens övriga patienter genom att skryta med sina bravader och i övrigt å ena sidan gäckas med de sinnessjuka och håna dem, å andra sidan söka uppvigla dem mot personalen.

Det är ju också erfarenheter härom som gjorde att det redan år 1906 tillkom en särskild paviljong för manliga kriminalpatienter med 100 vårdplatser vid Växjö hospital, numera S:t Sigfrids sjukhus, och att vårt senaste sinnessjukhus, Sidsjöns sjukhus, fick en särskild paviljong för kriminella psykopater av mankön.

Dessa specialpaviljonger ha emellertid icke mer än ca 100 platser vardera, medan antalet inom sinnessjukhusvården omhändertagna straffriförklarade psykopater — enligt upplysningar som riksdagens revisorer i sin senaste berättelse lämnat — uppgår till ca 400 av mankön och något över 80 kvinnor. Som synes vårdas alltså en mängd psykopatiska brottslingar alltjämt tillsammans med sinnessjuka. Det är ju också ingenting ovanligt att från sinnessjukhusvården avvika kriminalpatienter, som äro ute å stöldturné, rymt från vanligt sinnessjukhus, som alls icke har någon specialavdelning för kriminella psykopater.

För avhjäljande av det sålunda rådande missförhållandet som sammanblandningar av sinnessjuka och straffriförklarade psykopater innebär, föreslog medicinalstyrelsen uti sitt till Kungl. Maj:t i september 1945 avgivna förslag om den statliga sinnessjukhusvårdens planering anordnandet av ytterligare två specialpaviljonger för svårskötta psykopater, en med 100 platser för män och en med 80 platser för kvinnor. Frånsett att den nu rådande bristen på vårdplatser för straffriförklarade psykopater därmed ej blir avhjälpt vad sådana patienter av mankön beträffar, kan det starkt ifrågasättas om det verkligen kan vara lämpligt att vid sinnessjukhus anordna specialavdelningar för kriminella psykopater. Såsom framgår av riksdagens revisorers berättelse har från ledningen å de sinnessjukhus, som ha specialavdelningar, avsedda huvudsakligen för kriminella psykopater, framhållits att denna kombination är förknippad med vissa olägenheter för sjukhusets övriga patienter, då många av nämnda kriminalpatienter hava arbete utomhus och ej få av dem äro frigående å sjukhusområdet.

Starka skäl synas alltså tala för att helt och hållet befria den egentliga sinnessjukhusvården från straffriförklarade psykopater genom anordnandet av särskilda anstalter för dessa, en för män och en för kvinnor. För övrigt skulle en större, flera paviljonger omfattande specialanstalt för kriminella psykopater medföra den stora fördelen, att det kunde genomföras en vida bättre sortering av dem till olika avdelningar allt efter tillstånd och uppförande än vad som är möjligt på smärre avdelningar. Det skulle sålunda i själva verket innebära en förbättring även av själva kriminalvården.

På här ovan anförda grunder får jag sålunda hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte efter verkställd utredning för riksdagen framlägga förslag om anordnande av särskilda specialanstalter för straffriförklarade psykopater.

Stockholm den 17 januari 1947.

Verner Hedlund,
Östersund.